

لزوم طراحی ابزار سنجش سواد ترافیکی در کشور

رحمن پناهی^۱، آرمین بالش زر^۲، علی زحمتکش^۳

۱- استادیار آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، گروه بهداشت عمومی، دانشکده علوم پزشکی قاین، مرکز تحقیقات بیماری‌های قلب و عروق، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند،

ایران

۲- گروه پرستاری، دانشکده علوم پزشکی قاین، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بیرجند، بیرجند، ایران

۳- کارشناسی آموزش زبان انگلیسی، اداره آموزش و پرورش، گناباد، خراسان رضوی، ایران

DOI: [10.18502/ijre.v20i4.18877](https://doi.org/10.18502/ijre.v20i4.18877)

چکیده

مروری بر مطالعات نشان می‌دهد که تاکنون مفهوم سواد ترافیکی در کشور مورد بررسی قرار نگرفته و ابزاری معتبر و پایا برای سنجش سواد ترافیکی موجود نیست. همچنین با توجه به ارتباط سواد سلامت با مدیریت بیماری و حوادث و میزان آسیب‌های ترافیکی و نقش آن در پیشگیری از آسیب‌های ترافیکی جاده‌ای و نظر به تأثیر بالقوه سواد سلامت در ترویج شیوه‌های ایمن تر برای عابران پیاده و داشتن جامعه‌ای سالم تر و ایمن تر، به نظر می‌رسد طراحی ابزار سنجش سواد ترافیکی در کشور ضروری است.

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت

۱۴۰۳/۰۶/۱۰

تاریخ پذیرش

۱۴۰۳/۰۸/۲۲

نویسنده رابط

علی زحمتکش

ایمیل نویسنده رابط

alizahmatkesh1379@gmail.com

نشانی نویسنده رابط

خراسان جنوبی، شهرستان قاین، میدان هفده شهریور، دانشکده علوم پزشکی قاینات، گروه بهداشت عمومی

واژگان کلیدی: سواد سلامت، سواد

ترافیک، ابزار

ترافیکی در ایران محققان به هیچ مطالعه و ابزاری دسترسی نیافتند. سوانح و حوادث ترافیکی در سراسر دنیا به عنوان علت اصلی ناتوانی و مرگ‌ومیر شناخته شده‌اند و یک مشکل عمده بهداشت عمومی در کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته هستند. صدمات ناشی از حوادث ترافیکی در سال ۲۰۲۰ دومین علت معلولیت در کشورهای در حال توسعه و سومین علت مرگ‌ومیر در سراسر دنیا بوده است (۷). سازمان جهانی بهداشت پیش بینی می‌کند که تا سال ۲۰۳۰، تصادفات رانندگی به پنجمین علت مرگ و میر در سطح جهانی تبدیل خواهد شد و اهمیت فزاینده پیشگیری از این حوادث را برجسته می‌کند (۸)، (۹). طبق اطلاعات سازمان جهانی بهداشت، تصادفات ترافیکی نهمین علت مرگ در بین تمام گروه‌های سنی و سومین علت

طراحی ابزار سنجش سواد سلامت اخیراً محققان سلامت را در سراسر دنیا به خود مشغول ساخته است (۱). بررسی مطالعاتی که در کشور در طی سال‌های اخیر در مورد سواد سلامت انجام شده است، نشان می‌دهد که تاکنون فقط چند مطالعه محدود به طراحی ابزار و یا اندازه‌گیری سواد سلامت اختصاصی پرداخته‌اند که در مورد موضوعاتی چون بهداشت دهان و دندان، عوامل خطر بیماری‌های مزمن، سرطان پستان و گوش و شنوایی و ... بوده است (۲-۵).

سواد ترافیکی تجسمی از کیفیت راننده است و تحت تأثیر ترکیبی از کسب دانش، تسلط بر مهارت‌ها، هوشیاری ایمنی و رفتار ایمنی رانندگی بوده و به تدریج احتمال تصادفات ایمنی ناشی از ترافیک را کاهش می‌دهد (۶). در خصوص سواد

پایا برای سنجش سواد ترافیکی موجود نیست. همچنین با توجه به ارتباط سواد سلامت با مدیریت بیماری و حوادث و میزان آسیب‌های ترافیکی (۱۳) و نقش آن در پیشگیری از آسیب‌های ترافیکی جاده‌ای (۱۲) و نظر به تاثیر بالقوه سواد سلامت در ترویج شیوه‌های ایمن تر برای عابران پیاده و داشتن جامعه‌ای سالم تر و ایمن تر (۸)، به نظر می‌رسد طراحی ابزار سنجش سواد ترافیکی در کشور ضروری است. با توجه به شیوع بالای حوادث ترافیکی در ایران (۱۰) و تاثیرات آن بر معلولیت و ناتوانی و مرگ و میر افراد (۷)، به نظر می‌رسد با ارتقا سطح سواد ترافیکی، بتوان در بهبود سلامتی افراد سهیم بود. در این راستا برنامه‌ریزان امر سلامت برای انجام مداخلات بهداشتی و آموزشی باید از سطح سواد ترافیکی افراد آگاه بوده و برنامه‌های آموزشی را بر مبنای سواد ترافیکی افراد طراحی و اجرا کنند.

References

1. Panahi R, Ramezankhani A, Tavousi M, Haeri Mehrizi A, Niknami S. The Psychometric Properties of Health Literacy for Iranian Adults (HELIA) in Medical Sciences Students. *Journal of Research Health* 2020; 10(1): 53-8.
2. Naghibi Sistani MM, Yazdani R, Virtanen J, Pakdaman A, Murtomaa H. Determinants of oral health: does oral health literacy matter? *International Scholarly Research Notices Dentistry* 2013; 2013: 24959.
3. Esna Ashari F, Pirdehghan A, Rajabi F, Sayarifard A, Ghadirian L, Rostami N, et al. The Study of Health Literacy of Staff about Risk Factors of Chronic Diseases in 2014. *Avicenna Journal of Clinical Medicine* 2015; 22 (3): 248-54 .
4. Khalili S, Tavousi M, Moghaddam Banaem L. Health Literacy for women with breast cancer (HELBA): development and psychometric properties. *Payesh* 2017; 3: 359-366.
5. Shams M, Farhadi M, Maleki M, Shariatnia S, Mahmoudian S. Ear and Hearing-related Health Literacy Status of Iranian Adolescent and Young People: A National Study. *Scientific Journal of Kurdistan University of Medical Sciences* 2020; 25(1): 43-53.
6. Chen Z, Tian K. Optimization of Evaluation Indicators for Driver's Traffic Literacy: An Improved Principal Component Analysis Method. *SAGE Open* 2022; 12(2): 1-11.
7. Jamalain M, Eslamdost M, Rezaee A, Alizadeh S. Investigating the Causes of Death in the Injured of Traffic Accidents Referred to Vali-Asr Hospital in Arak, Based on Oral

مرگ در بین گروه سنی ۵ الی ۴۴ ساله است (۷). حوادث ترافیکی در ایران با میزان ۳۲ در صدهزارنفر دومین علت مرگومیر و اولین علت سال‌های از دست رفته به علت مرگ زودرس و شایع‌ترین علت مصدومیت است (۱۰). همچنین در ایران، بیش از ۳۰ درصد از تصادفات جاده‌ای شامل عابران پیاده است (۱۱). در آخرین مطالعه ایرانی انجام شده در مورد ارتباط بین سواد سلامت و رفتار ایمنی عابران پیاده، محققان بر تاثیر قابل توجه سواد سلامت بر رفتار ایمنی عابران پیاده تاکید کرده‌اند. به عبارت دیگر، بین سطوح بالاتر سواد سلامت و رفتار ایمنی بهتر در بین افراد، ارتباط وجود دارد (۸). همچنین نتایج مطالعه میسکولین و همکاران نشان داد که سواد سلامت می‌تواند به عنوان پیش بینی کننده پیشگیری از آسیب‌های ترافیکی جاده‌ای عمل کند (۱۲).

مروری بر مطالعات نشان می‌دهد که تاکنون مفهوم سواد ترافیکی در کشور، مورد بررسی قرار نگرفته و ابزاری معتبر و

- Autopsy and Forensic Autopsy. *Journal of Arak University of Medical Sciences* 2020; 23(3): 338-47.
8. Zahedi H, Mohammadinia L, Dehghani SL, Habibzadeh S, Kheibar N. The association between health literacy and pedestrian safety behavior among adults: a cross-sectional study. *BMC Public Health*. 2024; 24: 1110 .
9. Pawłowski W, Goniewicz K, Schwebel DC, Shen J, Goniewicz M. Road traffic injuries in Poland: magnitude and risk factors. *European Journal of Trauma and Emergency Surgery* 2019; 45: 815-20.
10. Khorami Z, Hashemi Nazari S, Ghadirzadeh MR. An epidemiology study of deaths from road traffic accidents. *Journal of Safety and Promotion Injury Prevention* 2017; 4(4): 217-24 .
11. Wells HL, McClure LA, Porter BE, Schwebel DC. Distracted pedestrian behavior on two urban college campuses. *Journal of Community Health* 2018; 43: 96-102.
12. Miskulin M, Simic I, Bilic-Kirin V, Mujkic A, Berlancic T, Miskulin I. Health literacy as a predictor of road traffic injury prevention. *European Journal of Public Health* 2020; 30(5): ckaa166.976.
13. Hagger MS, Hardcastle SJ, Hu M, Kwok S, Lin J, Nawawi HM, et al. Health literacy in familial hypercholesterolemia: a cross-national study. *European Journal of Preventive Cardiology* 2018; 25(9): 936-43.

Letter to editor

The Necessity of Designing a Tool for Measuring Traffic Literacy in Iran

Rahman Panahi¹, Armin Baleshzar², Ali Zahmatkesh³

1- Assistant Professor of Health Education & Health Promotion, Department of Public Health, Qaen Faculty of Medical Sciences, Cardiovascular Diseases Research Center, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

2- Department of Nursing, Qaen Faculty of Medical Sciences, Student Research Committee, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

3- Bachelor of English Language Teaching, Department of Education, Gonabad, Razavi Khorasan, Iran

DOI: [10.18502/ijre.v20i4.18877](https://doi.org/10.18502/ijre.v20i4.18877)

Article Information

Received

31 August 2024

Accepted

12 November 2024

Corresponding author

Ali Zahmatkesh

Corresponding author E-mail

alizahmatkesh1379@gmail.com

Keywords:

Health literacy, Traffic literacy, Tools

Abstract

A review of studies has revealed that the concept of traffic literacy in Iran has not been investigated so far, and there is no valid and reliable tool to measure traffic literacy. In addition, there is a relationship between health literacy in one hand, and managing diseases and accidents, the number of traffic injuries and prevention of road traffic injuries in other hand. Also, considering the relationship between health literacy and the management of diseases and accidents, the rate of traffic injuries, and its role in preventing road traffic injuries, and considering the potential impact of health literacy in promoting safer practices for pedestrians and for having a healthier and safer society, it seems necessary to design a tool to measure traffic literacy in the country.

Copyright © 2025 The Authors. Published by Tehran University of Medical Sciences.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>). Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.